

ուրախակից եմ իմ հայրենեացս, որ ասանկ յարգելի ազգերուն հետ բարեկամութիւն ունի, աղօթք ընենք որ աս միութիւնը տեւէ յաւիտեան:” Աս երկու բարեմաղթութիւնը շատ ընդունելի եղաւ բոլոր կոչնականներուն:

Կերակուրէն ետեւ՝ Վեհափառ Արքայն ալ եկաւ նոյն սրահը, և հոն խօսեցաւ այս հետեւեալ խօսքը, որ Ռեշիտ փաշան դադղիարէն թարգմանեց:

« Այս մեծահաղթէս տօնը ինչի առիթ կուտայ, որ ես իմ բարձրագոյն Գրան բարեկամ Տէրութեանց փոխանորդներուն մէջ գտնուիմ: Կը յուսամ, Պարոններ, որ դուքալ ինչիպէս կը բաղձաք իմ քրոջ երանկութեանը: Հաճեցէք ուրեմն ձեր օգոստափառ արքայաց քովը թարգման ըլլալու իմ բարեկամութեանս որ միշտ ունիմ անոնց հետ: Անդիպեցող զեսպանը, ինչ որ Վեհափառութեան ցըցուցած բարեկամութեանը համար շնորհակալ եղաւ իր ընկերներուն կողմանէ:

Կերակուրի ատենը՝ քաջ նուագածուններ, (չալլաճիլ) շարունակ կը չալէին իրենց նուագարանները: Անդիպական Քոռմիթը (Տէր) , Գաղղիական Պըռիքը (Քոռմիթ) անուն, որ թարգմանեցին դային և Տօլմա պաղճէի մօտ խորխիս նետեցին, ուր տեղ մէկ Օսմանեան մեծ նաւ մալ կար: Բոլոր օրը դրօշակներով զարդարված կիցած, երբոր աքբային կենայրը դին կը խմէին՝ 21 թնդանօթ նետերով ողջունեցին:

Հինգշաբթի օրվան հանդէսը այսինքն ամուսնացեալ Սուլթանը Չըրաղանի պալատէն Անուուտ զեղը տանելէն, շատ երեւելի եղաւ: Առաւօտուն ժամը 2 ին սկսաւ հանդէսը արքայական պալատէն ելլալ: Թէպէտ շատ տաք էր և շատ փոշի կար, բայց միշտ նոյն բազմութիւնը լեցուած էր ճամբաներուն վրայ: Հանդէսին առջևէն երաժիշտները և պալատին զործակալները կերթային: Ետոյ զինուորական սրաշտոնատարները, զբան մեծերը, փոխարքայն, Շէյխիսլամը և այլն, ամեն նիւնալ փառաւոր հաղուստներով զարդարված: Ասոնց ետեւէն կուգային շատ զեղեցիկ և զարմանալի ձևերով շինված կառքեր: Արաքիս կառքին մէջ նըստած էր Աթիէ Սուլթանին մայրը և շատ կառքեր կային ետեւէն, որոնց մէջ պալատական կանայք նստած էին: Ետոյ Աթիէ Սուլթանը կուգար պատուական կառքով մէջ նստած, որ միաձոյլ ոսկիէ շինուած կը թուէր, ետեւէն՝ իրեն նաժիշտները և ուրիշ մեծերուն ինկիները: Աս հանդիսաւոր ուղեգնացողութիւնը մէկ ժամէն աւելի տեւեց մինչև որ տեղերնին հասան:

Հանդիսականները (Քալլաճիլ) կը զմայլէին ան փառաւոր հաղուստները տեսնալով և կանանց վրայի եղած անդամանդները:

Իրիկվան դէմ բարձրադատիւ Ֆէթհի Ահմետ փաշան նաւով Անուուտ զեղի պալատը գնաց:

Այս ամուսնութեան հանգիսը որչափ որ քշեց, թէպէտ Տօլմա պաղճէի մէջ շատ բազմութիւն կար և օրէ օր կեւեւնար, բայց ամենեւին մէկ անկարգութիւնը մը չի պատահեցաւ:

Իսկ անուն շողենաւը երէկ Աղէքսանդրիոյէն հասաւ իրէք օրվան մէջ ու Մէհմետ Ալին Նոտայի գաշինքները չընդունելու լուրը բերաւ: Իսկոյն մեծ խորհուրդ եղաւ տէրութեան զործակալներուն ու չորս գաշնակից թաղաւորներուն զեսպաններուն մէջ, վաղը յիշեալ շողենաւը պիտի գտնայ Աղէքսանդրիա գիւրեր տանելու համար Ռիֆաթ Պէյին ու գաշնակից տէրութեանց Քոնստանդնուպոլսէն:

Այսօր կը լսենք որ Խիսրէֆ փաշային գաղտնաւոր նը կը տրուեցաւ: Երկու տարի աքսորը մնալու է, ու թը ամիս արձնէն դուրս ելլալու չէ, (Էօս Էօս) պիտի

մնայ, ու անիրաւութեամբ առած ստակները ետ տալու է նաեւ ամենեւին պիտի չի կրնայ այսուհետեւ տէրութեան զործի մէջ մտնալ:

— Յունաստանի թագաւորին Գեսպանը Պարոն Տ. Խրիստիթի, Խղմիրու Քոնստանդ Պարոն Գ. Քսէնոփին հետ՝ տեսութիւն ընելու գնաց անցեալ շաբաթ արտաքին գործոց հոգաբարձու Ռեշիտ փաշային, որ շատ սիրով ընկալաւ զանոնք ու բարեկամութիւն ցըցուց: Բայց հաստատ պատասխան մը չի տուաւ Հելլենական գործերուն համար:

— Սօսիւ փօնթուս՝ Գաղղիոյ Գեսպանը, անցաւ օր անկանոն փոստով գիւրեր առաւ Ֆրանսայէն ու հետեւեալ օրը իսկոյն գնաց Վեհափառ Արքային յայտնեց որ, եթէ Աստիֆի նաւեր կամ զօրքեր Պոլիս մանաւր ըլլան, նոյն օրը ինքը պիտի ելլայ Պոլիսէն: Բայց բարձրագոյն Գրան տրված պատասխանը օրինաւոր ըլլալով՝ հանդարտեցուց յիշեալ Գեսպանը:

— Սօս օրերս Տոմարայի ծովեզերքը մէկ Կարօլթիանի նաւու մը վրայ կը յարձակին 15 ծովու ասպատակ (խուրասան) մէկ վարքայով մը: Նաւապետը, անոր երկրորդը, և իրէք հօգի նաւաստիներէն կըսպաննեն, ու նաւին մէջ բան չեն թողար կտոր կտոր կընեն ստակ փնտրելու համար: Բայց վերջապէս 25 լուեալով կը ձգեն կերթան:

ԻՕՍԻՐ

(Գրառում 24:

Ի ծնողայի ու փարիզու օրագիրներուն մէջը գըրվածներուն նայելով՝ ու աս երկու արքայանիստ քաղաքներէն եկած մասնաւոր գիրերուն զօրութիւնը միտք առնելով, կը յուսանք որ Արեւելեան վէճը վախճան մը ունենայ առանց պատերազմի, թէպէտ և շատ պատրաստութիւններ կը լինան ամեն կողմանէ ծեծի համար: Բանաւանդ Ազիյա տական գործին մասնակից ըլլող հինգ Տէրութիւններուն ներքին քաղաքական կայութիւնները աչքէ անցուցնելով՝ հաշտութեան յոյսերնիս շատ կը հաստատուին:

Ֆրանսայի հասարակութեան գաղաւթը, նաեւ կառավարութեան կարծիքը միաբան չեն Արապական պատերազմի հարկաւորութեանը վրայ: Արապաւորները՝ որոնք անգործ նստած են, Տէրութեան ծառայելու տեղերը պաշտօնատարներով լեցուն ըլլալով, կը փափաղին շատ որ խառնակութիւն մը ըլլայ: աներկբայ ծովային ու ցամաքային զօրքերը ևս աս փափաքը ունի: Ուստի ժողովուրդին կրակոտ բնութիւնը, ու անոնք՝ որոնց արհեստը ծեծ ընել է, պատերազմ կը խնդրեն:

Սօսիւ Գիւրքը ևս Տէրութեան առաջին գործակալը (Քալլաճիլ) աս գիտաւորութիւնը ունի, ու յայտնի կը խօսի ամենուն, որ Ֆրանսայի զօրութիւնը հասարակաց կարծիքը բրածէն շատ աւելի է, որ իր մասնաւոր զօրութիւնէն ուրիշ՝ կը յուսայ շատ նիզակակից Տէրութիւններ գտնալ: Երբէն հրաման ուղարկեց Սպանիա եղած Գաղղիայի Գեսպանին Սօսիւ Մաթիօ տըրա Ռէսօլթին, որ աս գործին համար խօսի Քրիստինէ Սպանիայի թագուհիին, որ շատ քաջ զօրքեր ունի, որոնց հրամանատարը ևս յաղթական ու հզօր զօրապետ մըն է:

Պիլիքայի թագաւորին միտքը ևս իմացաւ աս գործին վրայ: Գիւրքը կը յուսայ նաեւ խաղովութիւն հանել տալ Քրանատայի եղած ժողովրդոց մէջ Խնկիլընէ

բուն դէմ: Իսկ Գերմանիայի ու Ռուսիայի դէմ, շատ ապստամբութեան ճանապարհներ կը մտածէ, որ անոնց հպատակներուն մէջը ձգէ: ահա ասոնք են ակնկալութիւնը ու զօրութիւնը անոնց՝ որոնք պատերազմ կուզեն:

Ասոր հակառակը՝ Գաղղիոյ ժողովրդոց մէկ մասը ևս հաշտութիւն կը խնդրէ, ասոնք քաղաքացիներն են ու անոնք որ առեւտուրի մէջ են կամ արհեստաւոր են: Վասն զի քաղաքացիները լաւ գիտեն, որ մէկ խոռվութիւնը ըլլալուպէս իրենք ոտքի տակ պիտի մնան ու խօսքերնին չի պիտի անցնին: Եւ ինչի Գաղղիացիոց թագաւորը՝ աս կարծիքին վրայ է, ու ամենեւին պատերազմ չուզիր, թէպէտ և երեսանց շատ բարկութիւն կը ցուցնէ նիզակակից չորս Տէրութեանց վրայ, սակայն լաւ կը ճանաչէ իր ժողովուրդին բնական հակամիտութիւնը ապստամբական գործոց համար: Ուստի իրաւամբ կը վախնայ որ Թնդանօթի ձայնէն ժողովուրդին ապստամբական աշխոյժը շատնալով, իրեն թագաւորական աթոռնալ չի կործանի:

Աս մտածմունքը ընելով՝ Գաղղիացիոց թագաւորը մեծ գործքերու մէջ մեծ խոհեմութեամբ ու չափաւորութեամբ վարվեցաւ: Ուրեմն հիմա Ֆրանսալը բոլոր քաղաքական ու առեւտրական ժողովուրդը՝ որոնց հետն է և թագաւորը, մէկ կողմը են ու հաշտութիւն կը խնդրեն: անոր համար կը յուսանք որ Արապայի մէջ պատերազմ չըլլար:

Իսկ նիզակակից Տէրութիւնները կարելի է որ խռովութիւն խնդրեն: որ եթէ ըլլալու ըլլայ, միայն ապստամբ ճորդիներուն փափաքը թրված կըլլայ: Խնկիլթեան տառնը հինգ հազար հօգի, լաւ զօրք ունի Քրանատայի մէջ, ուսկից չի կրնար բերել տալ զանոնք առանց վտանգի մէջ ձգելու ան նահանգը: Զինուամէջին պատերազմը կը պարտաւորէ զինքը որ բաւական նաւեր ու զօրքեր ունենայ ան կողմի արեւելեան ծովերը:

Իր ծովային քաղաքները պահպանելու համար, որոնց մէջն է և Սօլէ կղզին, ուր տեղի բնակիչները գրեթէ բոլորը Գաղղիայի են, պէտք է որ բաւական նաւեր ու զօրքեր ունենայ ան տեղերը ևս, մանաւանդ պատերազմի ժամանակ:

Թէպէտ և Խնկիլթեան բոլոր աս գիտաւորներուն դէմ՝ գնելու բաւական զօրութիւն ունի, բայց և այնպէս կը ցանկայ, որ Արապայի հիմակական քաղաքական վիճակը չի աւերվի ու հաստատ մնայ միշտ:

Մինչև հիմա զրիչի զօրութեամբ շատ մեծամեծ թագաւորական վէճեր բարեկամօրէն վերջ եղան: Ուստի կը յուսանք որ Արեւելեան վէճը ևս առանց արկնահեղութեան և պատերազմի վերջ լինի: Կիլիքիոմ Հոլանտայի թագաւորը քիչ ժամանակի մէջ իր թագաւորութեան կէսէն շատը ձեռքէն ելլալով, սկիզբը անպատճառ կը խնդրէր որ Վիեննայու մէջ Պիլիքայի համար եղած գաշինքները ի գործ դրվի: Բայց ետքը տեսնալով որ անհնար էր դէմ գնել մէկ զօրաւոր կամեցողութեան մը: Համագլխեցաւ ծերունի Խնկիլալը ժամանակին գիտաւորներուն զրուի ծռել:

Կը յուսանք որ Մէհմետ Ալին ևս աս օրինակին կը հետևի ինչ աստէն Գաղղիոյ կողմանէ: օգնութիւն ունենալու յոյս չունենար:

Արեւելեան վէճը՝ Գաղղիական Տէրութեան համար ազգային սրտուոյ ու անձնասիրութեան գործ մըն է, իրենց օրագիրներուն ու գործակալներուն ըսածները նայելով: Ուստի աս ազգային սրտաւոր տրուեցաւ անոնց: Քանզի Արապայի թագաւորներուն միտքը միայն Ազիյաւոր թող տալ էր Մէհմետ Ալին, բայց ետքը Գաղղիայիներուն անոր վրայ ունեցած բարեկամութեանը ու սիրոյն համար Արեւելի փաշայութիւնը ևս շնորհեց անոր Նոտայի ժողովը: Հերիք չէ՝ մը այսքան բաժին իր տալ:

բաժ յաղթութեանը համար . հապա ինչ պէտք էր . մինչև հորոս լերին ոտքը երթալ հասնելուն համար իրաւունք էր մը անոր տալ ան բոլոր երկիրները . թէ որ ասանկ ըլլար , Ներսիսացի թագաւորաց միջնորդութիւնը ինչ օգուտ էր թէ որ ասանկ մի չի գընէր փաշային ուղածներուն :

Բնական է ուրեմն հաւատալ թէ ասանկ օրինաւոր բացատրութիւններ պիտի տան Վաղարշայ Տէրութեանը ու ան ևս ընդունելով յիշեալ բացատրութիւնները թող տալու է որ չորս զաշնակից տէրութիւնները պարտաւորեն Մէհմէտ Ալին որ ընդունի իրենց առաջարկու թիւները :

Ոմանք կը կարծեն թէ Նզդիպտոսի փաշային զօրութիւնը շատ մեծ է , սակայն ինչ ասին յուլիս 3 15 ինչ եղած դաշինքներուն ստորագրող Տէրութիւնները սկսին ուղղակի գէտ գնել անոր , ան ժամանակը ամէն մարդ կիմանայ , թէ ոչքան սկար է փաշային զօրութիւնը , որուն զօրքերը իրենց քաղաքներու ժողովուրդէն օգնու թեան յոյս չունենալով , մանաւանդ թէ մէկմէկու թըշնամի ըլլալով , շատ գովար է յաղթութիւն ընել :

Վաղարշ օրագրութիւնէն :

Քաղաքիս կառավարիչ Հասան փաշային իրիւթ մարդիկները , երկու հոգի Սէյիտի գեղի զօրքէն բըռնեցին , որոնք հիմայ բանալը դըրիկայն . կը յուսանք որ քիչ օրվան մէջ մէկալ զօրքն ալ կը գտնուին :

Նըդիպտոսի օրը կէսօրին ժառ . մէկ տառիկ մը աւերձանակով (փեշաւով) սպաննեց Վաղարշական շտապարանը ու փախաւ : Այս սոսկալի դիպուածը տեսնալով ու պատճառը չի զիտնալով , ամէն մարդ մեծ վախի ու խոփութեան մէջ մնաց քիչ մը ատեն : Բայց ետքը իմացվեցաւ , որ առաջուց թշնամութիւն ունենալով մէկմէկու հետ , վրէժ ատենելու համար յիշեալ տառիկը ըրեր է աս սպաննութիւնը :

Տեղւոյս կառավարութիւնը՝ սպաննող փառքիկ կուտայ կոր ամեն տեղ՝ բայց տակաւին ձեռք չանցաւ :

— Հատ ատեն է որ Իզմիրու բնակիչները կը ցանկալին Նիզիպական լեզուի համար ալ դարձաւուն մը ունենալ , ուստի հաճութեամբ պիտի լսեն որ յիշեալ լեզուին համար դարձաւուն մը բացվեցաւ հիմայ . ուրուն վերաւստեւը Միսթըր Լըփսըն է , և վարձապետը Պարոն Բալմէրը :

— Աս օրերս հրովարտակ մը եկաւ Իզմիր Բարձրագոյն Գրան կողմանէ , և կարգացվեցաւ տեղւոյս կառավարիչ Հասան փաշային , և ուրիշ մեծերուն առջեւ , պիտի կարգացվի նաև բոլոր մզկիթներուն մէջ :

Հրովարտակին միտքը այս է . Վիհափառ թագաւորը կը ծանուցանէ տառիկայ , յուլիս 3 | 15 եղած դաշնագրութիւնը չորս Տէրութեանց հետ , և ինչ որ կը շնորհէ Նզդիպտոսի փաշային , անանկ որ պարտական կը մնայ Մէհմէտ Ալին , թէ որ անհնազանդ գընալով Վաղարշի մէջ էինայ :

Այս աղբրունական հրովարտակը սաստիկ սրտախնդրալ կը լըստաւանայ , ով որ յանդգնի այս ճշմարտութեանը դէմ սուտ լուրեր հրատարակելու :

— Մօտ օրերս կեսաւրայի մը միտաւ Խըրիսաղաճ մահաւսնի Գէորգ անուն . այս մարդուն համար արժանաւ հաւատ մարդիկ կը վրայեն թէ 118 տարեկան էր :

— Անցած կիրակի Խասապայու նորաշէն եկեղեցւոյն օծման հանդէսը կատարեց , տեղւոյս բարեխրատ Առաջնորդ Խոջեմաղլար Պօղոս Արքեպիսկոպոս որ շատոնց ան քաղաքի էր , ու եկեղեցւոյ շինութիւնը առաջ տանելու ջանք կընէր :

Հոռմայէն կը գրեն թէ Պապը երկու նաւ պիտի

խրիէ Նզդիպտոս , արտաստոր (ալ եէշիմ) սիններ բեւել տալու համար , որոնք Մէհմէտ Ալի փաշան ընծայ ըրած է Պապին , որ անոնցմով Հոռմայու սուրբ Պօղոսի եկեղեցին զարգարեն :

ՆԳԻՊՏՈՍ

Աղբրանգրիւ , 10 օգոստոս : Քաղաքականութեան (փոքիթիքայի) հորիզոնը միշտ նսեմանալու վրայ է : Նզդիպտական վէճը շուտով առաջ գնաց աս օրերս , և ամէն մարդ կըստատէ անձկանօք որ իմանայ թէ ինչ պատասխան պիտի տայ փաշան , երբոր ծանուցանեն իրեն յուլիս 3 | 15 | 15 օտուայի մէջ եղած աշնագրութիւնը : Անցած ամսու 24 ին Աղբրանգրիւայէն հետաջաւ փաշան նոյն օրերը թափաքի Պաշին շոգենալը հասաւ մեր նաւահանգիստը : Երբոր իմացվեցաւ քաղաքիս մէջ՝ որ Ռիֆաթ պէյը հետը բերած է գաշնաց պայմանները , ամէն մարդ զարմայաւ որ դործքով շուտ մը առաջ գնաց այս բանը , որ սովորաբար երկար ժամանակի կարօտ են ասանկի դործքեր : Հոգենալին հասած օրը սուրհանգակ խրիւցին Մէհմէտ Ալին , Ռիֆաթ Պէյին համեմը իմացընելու համար , ան ալ Սամի փաշան խրիւց Աղբրանգրիւ , նաև մակներ տալով Պօղոս Պէյին և Չաքի Լաֆէտին . ու ըստայ , " երբոր Պօղոս մարդ խրիւցի , մէկը տեսութիւն չըրաւ անոր հետ . մինչև որ Քաղաքիւնայէն չըլաւ , ես ալ կըստատեմ որ Օսմանեան Գրան կողմանէ եկողը իրեն Քաղաքիւնան ընէ , նաև իմ գաղափար հարկաւոր չէ " : Բայց ստիպեցաւ ամսու 2 ին Աղբրանգրիւ գաղափար : Մօսիւ Քօշլէ փաղղիոյ Քօնսոլօք , երբոր իմացաւ փաշային դաշնայնի գիշերը գնաց անոր հետ տեսութիւն ընելու համար և կէս գիշերվան մէկ ժամ մնացած էտ դարձաւ : Բերդերը և նաւատորմիւնները (սօնանման) ողջունեցին փաշային դարձը : Նըդիպտոսը միգրալ գըրոշակներով զարգարված էին , նաև Խոսնասայու պատերազմական նաւերը ևս , (որոնք ուրիշ Ներսիսի նաւերուն պէս ասանկ բաներու համար ողջունելու սովորութիւն չունէին) ողջունեցին երեկ , եղիպտական դրոշակը պարզելով իրենց նաւերուն մեծ սեանը վրայ : Կիմանապէս բոլոր Քօնսոլօքները իրենց դրոշակները քաշած էին , բայց ինչ խնկիթեոյի , Ռուսաց և Բրուսիայի Քօնսոլօքներէն :

Վիշապէս այս առաւօտ Ռիֆաթ Պէյը եկաւ Քաղաքիւնայէն և գնաց Մէհմէտ Ալին քով , որ հարցուց աւոր թէ ինչ պատճառով եկած է , անատենը Ռիֆաթ Պէյը հանցի ծոյցն վեհափառ Աղբրային հրովարտակը և տրվաւ անոր խորհրդականներուն մէկուն որ կարգայ : Երբոր հասաւ այն յօղվածը , որ Մէհմէտ Ալին կը գրիէ Ասորեստանի իշխանութիւնէ , բայց ի Պաղեստինու և աս վերջի գաւառն ալ՝ եթէ 10 օրվան մէջ չի հաւանդի բարձրագոյն Գրանը հրամանին , սկսաւ փաշան ժպտիլ : Յետոյ երկար խորհուրդ մը ըրին Ռիֆաթ Պէյին հետ , բայց բան մը չիմացվեցաւ , այսչափ դիտենք թէ երբոր Ռիֆաթ Պէյը բաժնըվեցաւ , շատ մոմտուքի մէջ էր փաշան և բան մը չէր գուրցել քովը եղող մտերիմներուն :

Մէհմէտ Ալին ամսու 4 ին յայտնեց դաշնակից Տէրութեանց Քօնսոլօքներուն ու Ռիֆաթ Պէյին՝ թէ ամենեւին չուզէր ընդունիլ Լօստոյի եղած դաշնագրութիւնները :

Ամսու 5 ին՝ յիշեալ Քօնսոլօքները կրկին գային Նզդիպտոսի փաշային մօտ , բայց ամենեւին չի կրցան համոզել անոր միտքը :

Նզդիպտական կառավարութիւնը պատերազմական պատրաստութիւններ կընէ կոր :

Նըդիպտոսէն Բաբէն անուն շոգենալը եկաւ ու զիւրեր բերաւ Մօսիւ Քօշլէթ Խրանսըղի Քօնսոլօքին որ խիստ գնաց փաշային մօտը :

Կը հաստատեն թէ Խրանսըղի տէրութիւնը կը ծանուցանէ ան զիւրերով Մէհմէտ Ալին՝ թէ այսուհետեւ իրմէն օգնութիւն չի սպասէ :

Կըսեն ևս թէ Խնկիթիոյ Քօնսոլօքն Քաղաքիէն եօթը Նզդիպտական նաւեր բռներ է որոնք պատերազմական պաշար կը տանէին Ասորեստան :

ՖԻՆԱՆՍԸ

Փաբէլ 6 18

Վաղարշական օրագրիւնները ու հասարակութեան միտքը հանդարտէր էին և հաշտութեան նշաններ կերեւին :

Բայց երբոր Խնկիթիոյ թագուհին բառլամենթօյի մէջ ըրած . խօսքը լսեցին՝ հասարակաց սրտմտութիւնը շատ շարժեցաւ : Քաղաքի թագուհին նիզակակից չորս Տէրութեանց վրայօք խօսելով , ամենեւին Վաղարշ անունը տրված չէր . ուստի խնկոյն պատերազմ կանչեցին ամէնքն ալ : Կըսեն թէ Մօսիւ Գիշերը հրաման տրվաւ որ 300 հազար զօրք ևս պատրաստուին , որ բոլոր պատերազմական զօրքերուն թիւը 800 հազար հոգի ըլլայ : Կիմանապէս և ուրիշ շատ պատրաստութիւններ կը լըսնկոր անանկ շուտով՝ որ գիտես թէ թշնամին քաղաքին դուռը հասած է :

ՍՊԵՆՏԸ

Մատրիք , յուլիս 24 : Վիհափառ թագուհւոյն պաշտեան կըստատեն օգոստոս 2 ին , և ամէն մարդ հաստատ կը կադէ , որ նոյն օրը անշուշտ թագուհին պիտի գայ , որով հետեւ Անգլիայուց դեսպանը պատրաստութիւն չի տեսնալիոր Պաղեստինայ երթալ , անոր հետ տեսութիւն ընելու համար :

Պաղեստինայ քաղաքնալ հիմայ հանդարտ է , թագուհին ամէն օր ժուռ կալ կերթայ , ու ժողովուրդնալ ալ նաժուրեամբ և յարգանք կըվարվի անոր հետ :

Կոր գեսպանը Վաղարշայ Մօսիւ տըլայ Ռըտոօթ , Պաղեստինայ հասաւ . Կապարթէրօ զօրապետը սիրով ընդունելութիւն ցըցուց անոր , աս երկու երեւելի անձինքը շատ դո՛հ էրենաւ մէկմէկէ :

ՅՈՒՆԵՍԵՐԸ

Ալիէն 10 Օգոստոս :

Հիմակու հիմայ հանդարտ է աս թագաւորութիւնը Օսմանեան Գրան վերջի անդամի տրված հրամանը Հիլենացոց համար խօսակցութեան նիւթը եղած է Քաղաքականութեան (փօքիթիքայի) վրայ խօսալոյզ մարդկանց Զոնաստանի ներսի կողմերնալ բաւական հանգարտութիւն կայ , քանի մը տեղ միայն զօրքուն ձեռքէն ներդու թիւն կը կըրեն : Միսոլունճի բանալը 9 զող կային , որոնք բանալին պատը ծակելով փախան , բայց պահապանները հասնելով ասոնց ետեւէն , մէկը զարկին մեռցուցին , հինգ հոգի ալ բռնեցին , միայն իրեքը կըցեր են փախելու որոնք դեռ գտնուված չեն :

— Հատոնց մէկ սկսած էին փորոսի նաւարանի Ռիֆաթէն մէջ մեքենայ մը , որ նաւահանգստին ցիւր (չափ) ըստըկընէ . այս մեքենային շինութիւնը լըմնցաւ և քանիմը փորձ ընելով տեսան որ ուղածունապէս կըցեր են զլուս տանելու : Գրեթէ բոլոր Զոնաստանին նաւահանգէսը ասանկ մեքենայիմը կարօտ են , որ մէկ ժամի մէջ 70—80 տակաւ , (ամէն մէկ տակաւը երկու հազար լիտր) ցիւր կը հանէ :

ԱՐՇԱՆՈՅՍ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ

ԳՈՒԽԱՆՈՐ ԵՊՐԱՆԱՅ ԳԻՆԵՐԸ .

Իգնի 10 (Հասարակ 1840 :

Բանակի Սպարապետի խանութարան	գին 240, 245
Գրքադահլ	230, 238
Լիսհիսար	228, 230
Խասապա ծեծած բերուքա	250
Խընըն ֆասոն	215, 520
Պայընտրը ֆասոն	210, 215
Բուրդ բանեցած առաջին տեսակ	280,
Երկրորդ	180,
Սեւ	180,
Փալամուտ բանեցած առաջին ուղծ թերեստէ	
Քամաթա	75, 80
Երկրորդ ուղծ Խնկեղէ	65, 70
Բէֆուզո	
Քէօք պոյա Պախըրու	200,
Կէօքտեսու	170,
Սաղը Սուսուլի բանեցած սեւ	400,
Կանանչ	300,
Սպիտակ	300,
Տեղույս սեւը	380,
Կանանչ	290,
Սեղրամոմ բանեցած	830,
Թուղ Կազիլիու	
Չամիչ կուտսըղ (Սալի-սինի)	4, 25
Բազալի	
Սեւ	
Ձէթ (գէլի-նի-է-ղ)	210, 215
Սապուն	200, 210
Լապիւրչիմ Պարեանուղու օխն 380 տրմ	135, 136
Պրուսայու Թէֆէն 610 տրմ	300,
Լֆիօն չէքին 250 տրմ	66,
Սահմուղիէ օխն առաջին տեսակ	240, 250
Ճեհրի անարատ	32,
Խառն	28,
Սկիլիբ	11,
Սալէբ	11,
Քիթրէ ֆօլեօ	31,
Ֆէտէ	30,
Խառն (սալի-նի-է-ղ-օ)	10,
Սուղ (Սալի-նի-է-ղ)	50, 55
Սանդրաքա	6, 7
Թեֆթիբ չէքին որ է 2 օխա Խնկիլիզ	36, 37
Օլանտա	22, 24
Ջէնկէլի զեղին	15, 16
Սեւ	13,
Խառն	14, 15
Յորեն Ուշախու քիլէն 32 էն 36 օխայ	36,
Սանրսայու	31,
Սեյլմենու	30,
Սոսկոֆի	32,
Գարի	16,
Սուսամ	45, 46
Քուրանդի որ է (գէլ-նի-է-ղ-օ) օխն	4, 5
Ողորաքս որ է (սալի-նի-է-ղ-օ)	4,
Սահլէպ խանդարըն	250, 260
Խահլէ առաջին տեսակ 100 օխան	680,
Երկրորդ	668,
Թապչան տէրիսի 100 հատը առաջին տեսակ	450, 460
Երկրորդ	250, 260
Երրորդ	100, 120
Պղինձ նոր օխան	
Հին	

Հաքար առաջին ճերմակ խանութարան	255,
Երկրորդ	220,
Պիպէր	550,
Խըրմըզ	90, 100
Սօր սլախամ	60,
Խալայ Խնկիլիզու	520,
Քօմ, զալօնըն որ է 1000 տիրէմ	9,
Թաքչին օխան	12,
Ղարէնֆիլ	15, 16
Ենի պահար	4 50
Չիլի Թերեսու	205, 210
Օլանտայու	160, 200
Երկաթ Սոքոֆի	125,
Խնկիլիզու	65,
Թուղի Թերեքաթէլօ ըիզման	26 50 27
Հինտիստան ճէվիլի	80,
Չէնէֆիլ	160, 180
Չիլի	110, 120

ՓՈՒԽԱՆԿՈՒԹԵԱՆՅ ԳԻՆԵՐԸ .

ՊՕԼԻՍ .

14 (Հասարակ 1840 :

Լ ջնտուա	104,
Փարէզ	165, 165
Սարսիլիա	165,
Վիլէնա	425, 423
Թերեսու	424,
Լմտերտամ	
Լիվօրնօ	141,
Ճէնօվա	165,
Օտէսա	700, 695

ԻՋԱՄԻՐ .

24 (Հասարակ 1840 :

Լ ջնտուա	103
Փարէզ	
Սարսիլիա	164
Վիլէնա	
Թերեսու	418
Լմտերտամ	
Լիվօրնօ	160
Ճէնօվա	
Օտէսա	20
Կոստանդնուպօլիս	հարուրին 1

ԱՐՇԱՆՈՅՍ ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ . աս օրագիրը տամնըհինգ օրը մէկ անգամ կը տպվի . զին տարեկան ստորագրութեան 120 զնչ է , կանխիկ (չէլէ) . ուլ որ կուզէ կրնայ ստորագրել :

Իզմիր՝ Տէվրիշ աղայ խանի մէջ օրագրութեան տը պարանը . Պօլիս՝ Ղալաթեա Իզմիրցի սաւալանեան Գալիթ Լալային մաղաղան :

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՍՏԵՓԱՆՈՍԻ ՊԵՊՈՆԱՆ